

**Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди
ДНУ “Інститут модернізації змісту освіти”
Чернігівський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського**

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

**Збірник наукових праць
VII Всеукраїнської науково–практичної конференції
7–8 квітня 2017 року**

Том 1

Чернігів–2017

УДК 371.7+376

ББК 51.1(4УКР)0+74.580.053.34

П 24

Затверджено до друку Вченою Радою Чернігівського національного технологічного університету, протокол № 4 від 27 березня 2017 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – Шкарлет Сергій Миколайович – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Чернігівського національного технологічного університету

Заступник головного редактора – Бойчук Юрій Дмитрович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри здоров'я людини та корекційної освіти ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Відповідальний секретар – Зайцев Володимир Олексійович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри фізичної реабілітації Чернігівського національного технологічного університету

Члени редакційної колегії:

Прокопенко Іван Федорович, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Казимир Володимир Вікторович – доктор технічних наук, професор, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Чернігівського національного технологічного університету

Ткаченко Володимир Володимирович – доктор історичних наук, професор, в.о. директора Державної наукової установи “Інститут модернізації змісту освіти”

Заліський Анатолій Андрійович – кандидат філософських наук, доцент, заслужений працівник освіти України, ректор Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського

Бережна Таміла Іванівна – кандидат педагогічних наук, в.о. начальника відділу з наукової роботи Державної наукової установи “Інститут модернізації змісту освіти”

Гончаренко Марія Степанівна – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри валеології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, голова Української асоціації валеологів

Маркіна Тетяна Юрійвна – доктор біологічних наук, професор, декан природничого факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Лисенко Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-методичної роботи Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського

Карленко Наталія Вікторівна – кандидат філософських наук, директор обласного комунального закладу освіти “Криворізька загальноосвітня санаторна школа-інтернат № 8 І-ІІ ступенів”

Педагогіка здоров'я : збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернігів, 7–8 квітня 2017 р.) : [в 2 т.] / ред. колегія : С. М. Шкарлет [та ін.] . – Чернігів, 2017. – Т. 1. – 595 с.

Збірник містить наукові праці, які присвячені висвітленню результатів психолого-педагогічних досліджень щодо збереження та формування здоров'я дітей, учнівської та студентської молоді. Розглянуті теоретико-методологічні основи педагогіки здоров'я; сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища; роль фізичного виховання у збереженні здоров'я; психолого-педагогічні основи профілактики шкідливих звичок та соціально-небезпечних захворювань; здоров'язбережувальні освітні технології; актуальні проблеми корекційної педагогіки та сучасних інклюзивних процесів у загальноосвітніх навчальних закладах.

Радзієвська І.В.	461
Компетентнісна модель освіти у підготовці медичних фахівців	
Риженко К.	465
Вплив соціальних мереж та мережі Інтернет на психоемоційних стан підлітків	
Роппе-Тенеїшвілі О.В., Курмаз О.О.	467
Комплексний вплив основних та додаткових засобів індивідуальної гігієни на стан ротової порожнини	
Рудакова О.І., Рудакова О.В.	474
Формування філософії здоров'язбереження у майбутніх фармацевтів	
Рудь С.В., Сторожко І.М.	476
Проектування школи сприяння здоров'ю	
Сабадуха О.В.	479
Обґрунтування ідеї курсу психосоматики у вищих навчальних закладах	
Савчук О.В.	484
Роль зовнішніх конфліктів у формуванні вегето-судинної дисфункції у підлітків	
Садовниченко Ю.О., М'ясоєдов В.В., Пастухова Н.Л., Князькова І.І.	487
Здоров'язбережувальне освітнє середовище (з досвіду роботи Харківського національного медичного університету)	
Самохін М.К.	491
До питання формування готовності студентів вищого навчального закладу до здорового способу життя	
Сап'яник О.М.	494
Здоров'язбережувальні технології на уроках трудового навчання	
Сачава Н.М.	497
Філософські обрії здоров'я нової української школи	
Селютіна С., Сергенюк І.	505
Психолого-педагогічні засади формування здорового способу життя студентської молоді	
Семенова М.О.	507
Здоров'я як моральний вибір майбутнього педагога	
Серга О.О.	512
Комплексний підхід до питання збереження здоров'я в умовах сьогодення	
Сергеєва Т.П., Кананихіна О.М.	514
Комплексний підхід до формування культури здоров'я студентів	
Сисоєва В.М., Радченко Н.Л.	518
Майстер-клас "Ігри на уроках Основ здоров'я"	
Скрипніков А.М., Герасименко Л.О., Телюков О.С., Рудь В.О.	523
Психопрофілактика рецидивів суїцидальних спроб у підлітковій популяції	
Сливка Л.В.	526
Діяльність шкільних лікарів у Польщі міжвоєнної доби ХХ століття в контексті сучасних підходів до створення здоров'язбережувального освітнього середовища в навчальному закладі	
Сопова І.Ю.	530
Наслідки абортів як один з чинників, що формує стан репродуктивного здоров'я, як одну з складових загального здоров'я людини	
Спірке О.А.	532
Шлях до здорового способу життя	

3. Кондратов А.І. Медико-соціальна ефективність освітньої програми в комплексній профілактиці стоматологічних захворювань: Автореф. дис. ... докт. мед. наук. – 2000. – 43 с.
4. Stookey. G.K., A critical review of the relative anticaries efficacy // Caries res. - 1993. - 337 с.
5. Fasske E., Mordenroth K. Pathologische Histologie der Mundhole. – Hirzel-Leipzig, 1994. – 228 s.

Рудакова О.І., Рудакова О.В.

Коледж Національного фармацевтичного університету м. Харків

ФОРМУВАННЯ ФІЛОСОФІЇ ЗДОРОВ'Я У МАЙБУТНІХ ФАРМАЦЕВТІВ

Нелегальне розповсюдження наркотиків охоплює все більш широкі кола нашого суспільства і становить значну загрозу розвитку та добробуту нації. Зростання рівня злочинності, високий рівень смертності, трагедії сімей та зруйновані людські долі – все це лише частина бід, що супутні цьому явищу. Боротьба проти наркоманії – це боротьба за майбутнє України. Протидія наркоманії і наркобізнесу в державі, недопущення розвитку їх антисоціальних тенденцій, а також регуляторна державна політика в цій сфері на сучасному етапі є необхідною умовою розвинутого суспільства, важливим фактором його економічного, культурного та правового рівня [1, с. 3].

Особливо небезпечною є тенденція збільшення кількості споживачів наркотиків серед молоді. Основними мотивами зловживання наркотиками переважно у молодих людей є цікавість, бажання перевірити на собі їх ейфоричну дію. Зниження духовності серед них, поширення моди на наркотики, а також експансія міжнародного наркобізнесу в Україну - все це сприяє подальшій наркотизації населення [1, с. 5].

У Коледжі НФаУ приділяється велика увага формуванню філософії здоров'я та відповідних моральних якостей у майбутніх фармацевтів. Відомо, що саме соціально адаптована особистість володіє належним рівнем знань з правознавства, філософії та соціології. Превентивне виховання реалізується викладачами в межах просвітницької та позанавчальної діяльності.

Основою духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави є освіта. Метою освіти завжди був, і залишається, всебічний розвиток людини, як особистості та найвищої цінності суспільства; розвиток талантів, розумових здібностей, виховання високих моральних якостей. Сьогодні освіта є важливим чинником залучення людини до державотворення, до вирішення актуальних соціальних проблем. Тому важливою зараз стає правова освіта. У міжнародних документах з питань охорони здоров'я зазначається, що фармацевт відіграє ключову роль у охороні здоров'я, а професійна підготовка фахівців для фармацевтичної галузі зумовлена прогресом світової фармацевтичної та медичної науки, змінами в соціальному, економічному, правовому та освітянському просторі [2, с. 106]. Майбутні спеціалісти фармації повинні навчитися пізнавати, самовдосконалюватися, вміти аналізувати отриману інформацію, сприймати інші погляди, дискутувати, відстоювати

власну точку зору; усвідомлювати свою роль у житті країни, знати та поважати закони своєї держави й світової спільноти.

“Правознавство”, як навчальна дисципліна спрямована на формування правового світогляду майбутніх фармацевтів; створення системи правових переконань та навичок правомірної поведінки; допомагає не тільки вивчити, а й правильно використовувати набуті правові знання у майбутній професійній діяльності та особистому житті. Зміст професійно-орієнтованої навчальної дисципліни “Фармакогнозія” націлює майбутнього фахівця отримати всебічні знання про лікарські рослини та рослинну сировину, сприяє формуванню світогляду відносно раціонального використання природних рослинних ресурсів, їх охорони і відтворення [3, с. 182].

Відповідно до вимог освіти в Україні виконання цих задач потребує впровадження в освітній процес нових сучасних технологій, інтерактивних методів навчання: диспутів, вікторин, правових читань, брейн-рингів тощо [4, с. 57]. Розгляд і аналіз соціально-філософських, правових, психологічних, фармацевтичних аспектів наркоманії є актуальним при викладанні філософії, соціології, права та фармацевтичних дисциплін. Для поглиблення розуміння цієї проблеми необхідно використовувати міждисциплінарні зв'язки соціально-гуманітарних та фармацевтичних дисциплін не тільки в аудиторній, а й у позааудиторній роботі.

Спільний проект викладачів навчальних дисциплін “Правознавство” та “Фармакогнозія” – освітньо-виховний захід “Правовий міст “Не зруйнуй долю!” є нетрадиційною формою організації позааудиторної роботи, що має на меті профілактику негативних явищ серед студентської молоді та формування філософії здоров'я. Даний проект актуалізує міждисциплінарні зв'язки щодо правового виховання майбутніх фармацевтичних працівників.

Участь студентів в обговоренні теми дозволить замислитися про вагому роль фармацевта у боротьбі проти наркоманії, зрозуміти глобальність наркотизації у державі. Захід спрямований на формування критичного мислення, поглиблення знань, поширення кругозору, що забезпечує вмотивованість студентів і, як наслідок, результативність навчання. Крім того, сприяє розвитку високого рівня правової культури; виховує негативне ставлення до соціального зла – наркоманії; укріплює самоусвідомлення про неприпустимість використання лікарських препаратів рослинного походження, що містять наркотичні та психотропні речовини, за немедичними показаннями чи відпуск їх без рецепту.

На підготовчому етапі студентами була проведена пошукова робота з підбору інформації та відеоматеріалів; обробка, аналіз, структурування матеріалу та підготовка доповідей з тем: “Наркоманія – загроза національній безпеці України”, “Характеристика лікарської рослинної сировини, що містить наркотичні та психотропні речовини”, “Кримінальна та адміністративна відповідальність за окремі види злочинів проти здоров'я населення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів”, “Зовнішні ознаки наркозалежного відвідувача аптеки”, “Роль фармацевта у боротьбі проти наркоманії”. Роль викладачів полягала у: написанні сценарію, створенні необхідного емоційного фону, спрямуванні дискусії у визначеному напрямку, організації рефлексії.

Основний етап заходу включав: представлення доповідей студентами; перегляд відеофрагментів “За межею свідомості” та “Аптечна наркоманія”; дискусію за темою заходу (обмін думками, обговорення проблемних ситуацій, пошук шляхів розв’язання проблеми); рефлексію та підбиття підсумків роботи. У процесі заходу студенти усвідомили глобальність проблеми наркотизації в Україні, безперечну роль фармацевта в боротьбі проти наркоманії. Слід зазначити, що особлива цінність такої форми організації позааудиторної роботи полягала у тому, що студенти мали можливість самостійно сформулювати твердження про те, що вживання наркотиків веде до руйнування особистості, призводить до зниження соціального статусу, ріст числа наркоманів серед молоді не тільки становить небезпеку для суспільства, а й лишає державу майбутнього. Під час дискусії майбутні фармацевти висловлювали думки стосовно шляхів вирішення висвітленої проблеми.

Наприкінці проведене експрес-опитування аудиторії сприяло позитивній рефлексії, що допомогло не тільки усвідомити подану інформацію, але й побудувати логічний ланцюг, систематизувати отриманий досвід; студенти мали змогу самостійно оцінити свій стан, свої емоції, результати своєї діяльності, що сприяло формуванню відповідних висновків стосовно висвітленої проблеми.

Досвід проведення таких заходів має вивчатися та впроваджуватися в процес професійної підготовки майбутніх фахівців інших спеціальностей, що уможливить профілактику шкідливих звичок, усвідомлення переваг здорового способу життя, формування філософії здоров’я у молоді України.

Література

1. Виявлення та попередження злочинів і правопорушень, пов’язаних з незаконним обігом наркотиків, працівниками органів внутрішніх справ : методичні рекомендації / А.В. Науменко, А.Г. Скибінський, В.А. Волощук. – К.: ДП “Друкарня МВС України”, 2004. – 36 с.
2. Кайдалова Л.Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців фармацевтичного профілю у вищих навчальних закладах: монографія. – Харків: НФаУ, 2010. – 364 с.
3. Лутаєва Т.В., Рудакова О.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх працівників фармацевтичної галузі // Професійне становлення особистості: психол.-пед. наук. журн. – 2015. – № 4. – С. 181-188.
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – 2-ге вид. – Харків: Вид. група “Основа”, 2014. – 176 с.

Рудь С.В., Сторожко І.М.

Харківська спеціалізована школа № 162

ПРОЕКТУВАННЯ ШКОЛИ СПРИЯННЯ ЗДОРОВ’Ю

Ефективне впровадження здоров’язберезувальних технологій відбувається лише за умови, що сам процес упровадження, складові технології, шляхи реалізації будуть зрозумілі, логічно обґрунтовані та інформаційно відкриті для педагогів і учнів, свідомо сприймаються ними.

Для формування компетенції педколективу здійснюється навчання у такий спосіб: а) на педрадах (наприклад за темою: “Використання здоров’язберігаючих

Наукове видання

ПЕДАГОГІКА ЗДОРОВ'Я

Збірник наукових праць
VII Всеукраїнської науково-практичної конференції
7-8 квітня 2017 року

Том 1

Відповідальність за наукову достовірність матеріалів
та відсутність плагіату несуть автори

Статті видано в авторській редакції та за кошти авторів

Підписано до друку 23.03.2017 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times ET. Друк ризографічний.
Умов.-друк. арк. 34,6. Наклад 280 прим. Замов. № 0323/2-17.

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail:bookfabrik@mail.ua